

מעדני אשר

שאלות וחקירות בענייני פרשת השבוע

י"ד ע"י מכון "מעדני אשר" בית שמש

פרשת משפטים תשפ"ג

גליון תתקל"ז (שנה כ')

האם בתשעת הימים שאסור לאכול בשר מותר לאפות פת עם חלב?

בפרשתן כ"ג י"ט לא תבשל גדי בחלב אמו.

קימ"ל יורה דעה סימן צ"ו ס"ק א' אין לשין עיסה בחלב, שמא יבוא לאכלה עם הבשר, ואם לש, כל הפת אסור, אפילו לאכלה לבדה, ואם היה דבר מועט כדי אכילה בבת אחת, או ששינה צורת הפת שתהא ניכרת שלא יאכל בה בשר, מותר.

יש לחקור בתשעת הימים דקימ"ל דאסור לאכול בשר האם מותר לאפות פת עם חלב דלא שייך החשש שמא יאכלנו עם בשר או דילמא אסור.

הנה בשו"ת מהרש"ם חלק ז' סימן ע"ז נשאלה בשאלה הנ"ל בדין פת הנלוש בחלב אם מותר לאכול בשבוע שחל בו תשעה באב דאז לא שייך לחוש שמא יאכלנו עם בשר.

ומסיק לאיסור: דאכתי יש לחוש שמא יאכלנו בסעודת מצוה כסיום מסכתא וכדומה, או בשבת, או בשבוע שאחר ט"ב.

ובסימן קפ"ג מביא שאחד העיר על הפסק הנ"ל: מהא דכתב הב"ח יור"ד סימן צ"ו ד"ה אין לשין דמה שנוהגין לאפות לחם משנה בכל ערב שבת בתנור אחד אם בשר לכתחילה, חשבינן להניי לחמין דבר מועט כיון שלא נשאר מהם לאחר השבת, ואין לחוש שמא יבא לאוכלן עם חלב בשבת דאין לך עניי בישראל שלא יאכל בשר בשבת.

ומתרץ: דהב"ח דקדק בלשונו וכתב שאין לך עניי בישראל שאינו אוכל בשר בשבת, אבל בתשעת הימים דכל מי שיש בו אפילו רק קצת חולשה מותר לאכול מאכלי בשר, ומעוברות ומניקות מותרים כמו שכתוב בשערי תשובה סימן תקנ"א ובשם שב"י דאשה נדה המרגשת קצת חולשה מותרת והרי גם חולה שאין בו סכנה שכיח כמ"ש הגאון רע"א והח"ס אור"ח סימן ע"ט ומכ"ש בנ"ד דגם בקצת חולשה ומעוברות ומניקות מותרות א"כ פשיטא דשכיח, מאמר זה מתוך שיעור הלכה בהלכות בשר בחלב בכלל להוראה צאנו בית שמש רמה ד'.

עד איזה גיל נקרא יתום לגבי שמותר לו לקחת מקרן יתומים ושאסור לצער אותו?

בפרשתן כ"ב כ"א כל אלמנה ויתום לא תענון.

יש לחקור עד מתי נקרא יתום לענין זה שאסור לצערו וכן שיהא מותר לקחת ממון מקופה מקרן של יתומים.

הנה הרמב"ם כתב דעות פ"ו ה"י עד אימתי נקראים יתומים לענין זה לעבור על איסור "יתום לא תענון עד שלא יהיו צריכין לאדם גדול להסמך עליו ולאמנן ולהטפל בהן, אלא יהיה עושה כל צרכי עצמו לעצמו כשאר כל הגדולים.

ובשו"ת פנים מאירות ח"א סימן ל"ז כתב שמזה נראה שאשה נשואה דכל צרכיה על בעלה, אין היא בכלל יתומים, וכן דרך לשון בני אדם כן, דעל אדם גדול שיוודע לישא וליתן, וכן אשה שיש לה בעל לאו בכלל יתמי אינן.

ובכף החיים סימן קנ"ו ס"ק י"ד הביא בשם הפתח הדביר, וכן כתב בשבט בנימין סוף סימן רכ"ט שלאחר עשרים שנה לא הוי יתום, וקודם עשרים כל אחד לפי חריפותו.

והנה כתב בשו"ע י"ד סימן ק"ס ס"ח שמותר לסחור במעות יתומים ברבית דרבנן, וכתב הרמ"א שכל זמן שלא הגדיל היתום לעסוק במעותיו כדרך שאר אנשים, אף על פי שכבר הוא בן י"ג שנה, הואיל ולא הגיע לכלל דעת מקרי יתום לענין זה, וכתב בביאור הגר"א ס"ק מ"ז שאם נתמלא זקנם, אז ודאי בא לכלל דעת, ובמהרי"ל כתב בשם ר"י דכל אחר י"ג אין לו דין יתום שאז הוא גדול.

וכתב בחשוקי חמד נדרים פ"ט ע"מ ב' לגבי לקחת כסף מקרן של יתומים שהולכים אחר דעת התורמים, וכהיום סתם בני אדם שהם תורמים לקרן של יתומים דעתם שיתומים נקראים עד לחתונתם, כי אין הדרך לבחורים ונערות להתעסק בעצמם, ואין להם מי שיעזור להם בממון לצורך נישואיהם, אבל לאחר הנישואין כבר אינם בגדר יתומים וכדברי הפנים מאירות.

וכן כתב בחפץ חיים ספר המצוות הקצר מצוות לא תעשה מצוה נ"א אפילו הן בעלי ממון, צריך לנהוג בהם כבוד, ולא יצערם ולא יכאיב לבם בדברים קשים, ויחוס על ממונם יותר מעל ממונן, ומי שמכעיסן או מכאיב לבם, וכל שכן המכה אותן ומקללן, עובר בלאו זה, ועונשו מפורש בתורה שם כ"ג "וחרה אפי והרגתי אתכם בחרב והיו נשיכם אלמנות ובניכם יתומים, בין יתום מאב או מן האם נקרא "יתום", עד שיגדל ויעשה כל צרכו בעצמו כשאר הגדולים, ומותר לענותן לתלמוד תורה ולאומנות, להדריכן בדרך ישרה, ומכל מקום יחוס עליהן לגדלן לאט, בחסד וברחמים.

ובפרי מגדים יור"ד סימן בשפתי כהן חולק על הב"ח וכתב דאסור לאפות ער"ש החלות עם בשר, א"כ לפי זה בודאי אתי שפיר.

ליהודים היתה אורה - אורה זו תורה

בשורה משמחת ומרנינה
 לרבבות הקוראים ברחבי תבל
 לאחר כמה שנים שלא היה להשיג
 את הספר שכבש את כותלי מזרח עולם התורה
 הספר שגדולי האדמו"רים וראשי הישיבות מזכירים אותם בשיעורים ובדרשות
 הספר שבזכותו נסגרו מאות שידוכים
 הספר ששינה לאלפים את הסעודות שבת
 הפועל חלק חדש
 מסדרת הספרים מעדני אשר

מעדני אשר על התורה חלק ז'

מאות חקירות מענינות בהלכה ובהגדה - מהדורת גוטליב
 ידידינו הנדיב הרב אליעזר אהרן גוטליב שליט"א לייקוד
 אפשר להשיגו בכל חניית הספרים המובחרות ברחבי תבל
 וכן במשרדי המכון

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הרה"ג דוד הכהן וואלף שליט"א

בארא פארק

לעילוי נשמת אחיו היקר והבלתי נשכח

שר הצדקה והחסד

שעמד לימין צדיק מרן בעל הדברי יציב זצ"ל

בכל מפעלות הקודש

הכהן הגדול מאחיו כהן שדעתו יפה

ידידינו שעמד לימין המערכת בכל עת

הרב יצחק בן ציון הכהן וואלף ז"ל

נלב"ע כ"ח שבט תשע"ח

ת.נ.צ.ב.ה.

כמה אנשים שאפו לחם ביחד על דעת לחלק

האם מותר לאפות עם חלב כיון דלכל אחד הוא מועט?

יש לחקור כמה אנשים שאפו לחם ביחד על דעת לחלקו ויהיה לכל אחד רק מועט האם אסור לאכלו כיון דבשעת אפיה הוא פת גדול אסור כמו שכתבו הפוסקים דאם נאפית באיסור אין לו שוב תקנה לחלקה והארכנו בזה בגליון מעדני אשר על הלכות בשר בחלב שיצא ע"י הכולל שלנו במצב התורה רמב"ב בית שמש או דילמא מותר כיון דבשעת אפיה היה על דעת לחלקו.

הנה בשו"ת מהרש"ם חלק ד' סימן ל"א נשאל בדין ה' אנשים שאפו לחם יחד על דעת לחלק אחר אפיה ונשפך רוטב תחת כל הפת אי נימא דכיון דלגבי כל א' הוא דבר מיעוט שרי או דנימא דכיון דבשעת אפיה הוא הרבה כבר נאסר, ודמי למה שכתבו האחרונים לחלוק על הכרית בשם גדול א' לחלק להרבה בע"ב דאסור דכבר נאסר.

ומסיק: לפענ"ד הדבר פשוט דבכהאי גוונא לא גזרו דאפילו גבי חלה קימ"ל דאם עשה העיסה על מנת לחלק בלישה פטור, ובנידון דידן דכל האיסור רק שמא יבא לאכלה בטעות והרי בשעת אכילה כבר יחלוקו ביניהם ויהיה לכל אחד פת מועט וזה פשוט מאוד.

ומביא ששוב מצא בכתבי הדעת קדושים ז"ל שכתב וז"ל של הרבה בעלי בתים בתנור אחד כיון דלכל או"א רק ליום א' קיל, ומסברא כל או"א כפי נפשות ביתו ליום א' משערין עכ"ד ואולי כשניכר גם מתחלה חלק כאו"א מירי אבל לענ"ד דבכל גווי יש להקל.

האם מותר לומר על כל העבירות שהם טובים לעשותם אבל מה עשה שהתורה אסר את זה עלי?

בפרשתן כ"ג י"ג **ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו ושם אלהים אחרים לא תזכירו וישמע על פיך.**

הנה איתא בספרי קדושים פרק כ' מובא ברש"י שם רבי אלעזר בן עזריה אומר מנין שלא יאמר אדם נפשי קצה בבשר חזיר, אי אפשר ללבוש כלאים, אבל יאמר אפשרי, ומה אעשה ואבי שבשמים גזר עלי, תלמוד לומר ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי, שתהא הבדלתכם מהם לשמי, פורש מן העבירה ומקבל עליו עול מלכות שמים.

ובחנוכת התורה פרשת ראה **כתב ע"פ זה להסביר דבר נפלא:** דאיתא בגמ' חולין ק"ט ע"מ ב' כל מה דאסר לן רחמנא שרא לן, הטעם הוא משום דאמרין אל יאמר אדם אי אפשרי בבשר חזיר רק אפשרי אבל התורה אסרתה, לכן עשה הקדוש ברוך הוא לכל דבר איסור נגדו דבר היתר, כדי שנדע טעמו של האיסור ואף על פי כן יפרשו ממנו, אבל אם לא היו יודעים כלל טעמו של האיסור לא היה רבונתא כלום רק כאדם שקצה עליו דבר מאוס, כי מעולם לא נסה בזה.

הנה דבר זה ברור שאף שבכל המצוות אפשר לומר ולהודות שעצם העבירה הוא דבר נחמד מאוד ורק התורה אסרתו, מ"מ עבודה זרה בודאי שאסור לומר יש עוד עבודה זרה רק התורה אסרתו, דהוא כמודה ח"ו שיש עוד אלוהים.

לפי זה ביאורו המפורשים הפסוק הנ"ל בפרשתן באופן נפלא: בכל אשר אמרתי אליכם תשמרו, היינו בכל המצוות אתם צריכים רק לשמור, לומר יכולים מה שרוצים דהיינו לומר שאפשרי וזה טוב, אבל שם אלוהים אחרים לא ישמע על פיך, אסור אפילו לומר, כך כתב בוילקט יוסף להגאון רבי יוסף שוורץ זצ"ל סימן פ"ב מח"ס נגזי יוסף.

מעדני אשר מצאתי קצת סמך לזה בספורנו בפרשת השבוע שכתב וז"ל בכל האזהרות שאמרתי צריך להשמר שלא לעבור עליהן, אבל באזהרת עבודה זרה לא יספיק להשמר מעבור עליה, אבל צריך להשמר אפילו מהזכיר שמה.

והנה בשמונה פרקים לרמב"ם פרק ו' **כתב לחלק דלא בכל עבירות מותר לומר כן:** דהדברים המפורסמים אצל בני האדם כולם שהם רעות, כשפיכות דמים, וגניבה, וגזל, והונאה, והזק למי שלא הרע, וגמול רע למיטיב, וזלזול הורים, וכיוצא באלה, והן המצוות אשר יאמרו עליהן החכמים עליהם השלום דברים שאלמלי לא נכתבו ראויים היו לכותבן, ויקראון קצת חכמינו האחרונים אשר חלו חולי המדברים המצוות השכליות ואין ספק כי הנפש אשר תתאוה לדבר מהם ותשתוקק אליו היא נפש חסירה, וכי הנפש המעולה לא תתאוה לדבר מאלה הרעות כלל, ולא תצטער בהימנעה מהן, אבל הדברים אשר אמרו החכמים שהמושל בנפשו מהם יותר טוב ושכרו יותר גדול, הן המצוות השמיעיות, וזה נכון, כי אלמלא התורה לא היו רעות כלל, ולפיכך אמרו שצריך האדם להניח נפשו על אהבתם, ולא ישים מונעו מהם אלא התורה, והתבונן בחכמתם, עליהם השלום, ובמה המשילו, שהם לא אמרו לא יאמר אדם אי אפשרי להרוג את הנפש, אי אפשרי לגנוב, אי אפשרי לכזב, אלא אפשרי ומה וכו', ואמנם הביא דברים מולם שימעיים בשר בחלב, ולבישת שעטנז ועריות.

על מה שמכו העולם למכור טריפות לנכרי הרי יש חיוב דאורייתא לתתו לכלבים? בפרשתן כ"ב ל' **ובשר בשדה טריפה לא תאכלו לכלב תשלכון אותו.**

יש לחקור האם להשליך טריפה לכלב הוא חיוב גמור ואסור לתתו לנכרי או דילמא לא הוא חיוב גמור.

הנה איתא בגמ' פסחים כ"א ע"מ ב' דמהא דכתוב כאן "לכלב תשליכון אותו" דרשינן אותו אתה משליך ואי אתה משליך לכלב כל איסורין שבתורה, דבכל מקום שכתוב בתורה לא תאכלו, הכוונה נמי שאסור ליהנות מזה, ורק אותו אתה משליך ולא שאר איסורים.

ומקשה ברש"י פסחים כ"ב ע"מ א' דמדוע צריך ללמוד מאותו, מדוע לא ילפינן מהא דחזינן שהתורה צריכה להתיר להשליכה לכלבים, ש"מ דבכל מקום לא תאכלו הכוונה נמי לאיסור הנאה.

ומתריך רש"י: דלכלב תשליכון אותו למצותיה איצטריך, שאין הקדוש ברוך הוא מקפח שכר כל בריה, ונאמר במצרים לא יחרץ כלב לשוננו שמות י"א לפיכך הקפידה תורה ליתן שכרו, ונכבד שכר הכלב מן העובד כוכבים, שהנבלה ימכור לנכרי וטרפה לכלב, יוצא חידוש גדול מדברי רש"י שיש חיוב ומצוה לתת את הטרפה לכלבים.

וכתב בשפת אמת שם: נראה דאין כוונת רש"י דבאמת מצוה איכא להשליך טריפה לכלב, דלא מצינו בשום פוסק כן, ומעשים בכל יום דמוכרין טריפות, ואין משליכים לכלבים רק כוונתו דאי לאו אותו, לא הוי ילפינן מכאן איסורי הנאה, והו"א דגזה"כ הוא דמצוה להשליך לכלב, אבל השתא דכתיב אותו ממילא משתמע דלאו מצוה הוא רק היתר הנאה בעלמא הוא.

ובמנחת חינוך מצות איסור טריפה מצוה ע"ג עמד לחקור על הא דהשמיטו הפוסקים, וכן מוני המצוות מלחשוב למצות עשה להשליך טריפה לכלב שנאמר שמות כ"ב ל' לכלב תשליכון אותו, כמו שכתבו התוספות יומא ל"ז ע"ב דהוי עשה עיין שם.

וכן בשו"ת חקרי לב יור"ד סימן י"ט עמד על מה שנוהגים היתר ומוכרים בשר טריפה לנכרי, והלא כתיב ובשר בשדה טריפה לא תאכלו לכלב תשליכון אותו.

ובמנחת סולת מצוה ע"ג כתב ליישב את מנהג העולם שמוכרים טריפות לנכרים, דכוונת הפסוק לומר דהכלב יכול לקבלו בחנם משא"כ נכרי, אבל באמת אם העכו"ם רוצה לתת כסף אינו קדים הכלב.

ובדרכי תשובה יור"ד סימן כ"ט ס"ק ב' האריך ליישב המנהג שאין מקפידים לתת את הטרפה לכלבים.

ולהלכה: פסק הרמ"א יור"ד סימן ק"ז ס"ק א' להדיא שמותר למכור טריפה לנכרי.

נראה לתריך: שהתורה רק הזהירה להשליך טריפה לכלב כשהוא רוצה להשליך הטרפה שאז יש חיוב להשליך לכלב דוקא ולא לשאר חיות, משא"כ אם הוא אינו רוצה להשליך הטרפה, אז ודאי שמותר לו למכור הטרפה לגוי.

קול המעדנים

מעמד האדיר

חלוקת תעודות

לקרוב לאלף תלמידים של תלמוד תורה

דרכי אבות קרית צאנז נתניה

בהיכל הגדול היכל רוזנברג

בראשות כ"ק מרן האדמו"ר מצאנז שליט"א

בהשתתפות רבנים וההורים והזקנים

בגודל מעלת חשיבות מצות לימוד התורה עם מידות טובות

"בית יעקב ויזניץ אשדוד"

בחשיבות ומעלת קדושת שבת

"בית יעקב ויזניץ לונדון"

בגודל חשיבות שלא לשנות

משיב בהלכה

אשה או משרתת ששברו כלים בבית האם צריכות לשלם?

בפרשתן כ"א ל"ו ולא ישמרנו בעליו שלם ישלם וגו'.

יש לחקור אשה ששברה כלים האם חייבת לשלם לבעלה או דינא אינן חייבת לשלם.

הנה קימ"ל אבן העזר הלכות כתובות סימן פ' סעיף י"ז האשה ששברה כלים בעת שעשתה מלאכותיה בתוך ביתה, פטורה.

איכא כמה טעמים מדוע פטורה:

א. בתוס' כתובות פ"ו ע"ב ד"ה רבי אליעזר בשם הירושלמי אשה ששברה כלים מאי את עביד ליה, כשומרת חנינם, או כשומרת שכר, מסתברא אפילו כשומרת חנינם אינה, אם אין את אומרת כן, אין שלום בבית לעולם.

וכן כתב הרמב"ם פרק כ"א מהל' אישות ה"ט וז"ל האשה ששברה כלים בעת שעושה מלאכותיה בתוך ביתה פטורה, ואין זה מן הדין אלא תקנה, שאם אין אתה אומר כן, אין שלום בתוך הבית לעולם, אלא נמצאת נזהרת ונמנעת מרוב המלאכות, ונמצאת קטטה ביניהם.

ב. וכתב שם הראב"ד: אמר אברהם, לא מן השם הוא זה, אלא מפני שהיא שמירה בבעלים, שהוא שכור לה כל שעה.

וביאר שם הר"ר יונתן אייבשיץ ז"ל בספרו בני אהובה על הרמב"ם הל' אישות שכיון שהבעל כותב בכתובתה אנה אפלה וכו' ואיזון, ואם אין לו לפרנס אותה משעבד את עצמו להשכיר את עצמו לעבוד, ולהביא לה כדי לפרנסתה, א"כ יש כאן שמירה בבעלים, שהוא משועבד לה בגופו לעשות מלאכה בשביל לחמה ומזונותיה.

ובמשנה למלך שם הקשה על הראב"ד: דאפילו אם נימא דפשיעה בבעלים פטור, הלא כאן הוא מזיק ולא פושע, שהרי שברה את הכלים בעת מלאכתה, ומזיק בבעלים בודאי חייב.

ומתריך: דבודאי מזיק במתכוין חייב אף בבעלים, דדין מזיק יש לו, ואין על זה הפטור דשמירה הבעלים, אבל הכא שאין מתכוונת להזיק, חייבת מדיני שמירה, ולכן יש על זה הפטור של פשיעה בבעלים.

ובשו"ת אבני נזר חושן משפט סימן י"ט כתב ליישב את דעת הראב"ד: על פי מה שכתב בשיטה מקובצת בסוף פ' כיצד הרגל שכל שמתעסק בטובתו של חברו, אין לו דין מזיק אלא דין שומר, ואם כן ה"ה כאן שהאשה מתעסקת בכלי הבית לטובת הבעל, אין לה דין מזיק אלא רק שומר, וממילא י"ל הפטור של פשיעה בבעלים.

ובשי למורה אבן העזר סימן פ' נסתפק וז"ל צ"ע במשרתת או משרתת ששברו כלים אם חייבים אם לא, דאפשר דאף בזה שייך טעם הירושלמי דלא יהיה שלום בתוך הבית לעולם או דלמא דוקא באשתו עשו כן וכמדומה דבשו"ת חות יאיר העיר בזה ואינו תחת ידי.

וכן בשו"ת מהרש"ם חלק ג' סימן נ"ד נסתפק דכמו דבאשה פטורה משום שלום בית ה"נ במשרתת, וכותב דכבר העיר בזה בהגהת שי למורה אה"ע סימן פ' בהשמוטות שבסוף הלכות כתובות, אבל רמז לשו"ת חו"י ולא ה"י בידו, ועיינתי בחו"י סי' ק"ו ומצאתי שפסק בפשיטות דחייבת ככל שומר שכר, זולת בדבר קטן שרוב בעה"ב אינן מקפידות צידד שם לפטורה עיין שם, ולא עלה בדעתו לפטור משום שלום בית, והיינו לפי שאינן שכורות אלא לזמן, ליכא בזה משום שלום בית.

מדור זה נודע תערך ע"י ידידנו ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א - מנהגין משיב בהלכה שיתן וידיעת ההלכה | כל ההלכות הם משו"ע ומשנה ברורה

א] הנאה ממעשה שבת, חידוד. שמעון וראובן, כל אחד בביתו, בנו כיסא בשבת. בניית הכיסאות כללה איסורי שבת כגון: ניסור העצים במסור, שיזוף והחלקתם, הדבקת חלקי הכיסא וצביעתו. באמצע השבוע שלאחר שבת זו החליטו ראובן ושמעון למכור את הכיסאות שבנו בשבת. לראובן מותר למכור את הכיסא שעשה ולשמעון אסור. מדוע? (אותו כיסא, שניהם עשו את אותן מלאכות שבת, במזיד ובאותו אופן).

ב] טלטול כלי שמלאכתו לאיסור, חידוד. הרב גרין והרב באום, גרים כל אחד עם משפחתו, בדירה עם חצר. בליל שבת ראו שניהם שהם שכחו את המחשב הנייד שלהם על שולחן העומד בחצר. כל אחד מהם רצה להכניס את המחשב לביתו כדי שלא ייגנב. לרב גרין מותר לעשות זאת ולרב באום אסור. כיצד יכניס הרב גרין את המחשב ומדוע מותר לו לעשות זאת, ומדוע אסור המעשה לרב באום? (אותם מחשבים ניידים, לשני המחשבים דין של כלי שמלאכתו לאיסור, לשניהם אין אפשרות לטלטל את המחשב ע"י טלטול בנפשו).
ג] אמירה לגוי לעשות מלאכה גמורה. הרב וייץ טייל במקום מגוריו בשבת וראה שחוט הערוב נקרע. מה יכול עכשיו בשבת לעשות להציל אנשי השכונה?

ד] נשים להוציא בקידוש. הרבנית כהן נהגה מאז שבעלה הרב נפטר לעשות הקידוש ולהוציא ידי חובה את כל בני משפחתה הבנים והבנות הגדולים, האם היא יכולה להוציא אותם, ומדוע בשבת אחת הורו לה שאז בוודאי אין לה לעשות קידוש להוציא את השומעים.

כללי המצוות בפרשה

- ה] חידה. היכן יש בפרשה מקור לכך שאין ללמד תורה לתלמידים שאינם הגונים?
ו] חידה. מי לא יכול לקיים מצוה השייכת לכהנים, ומהיכן ילפינן לזאת ומדוע?
ז] חידה. איזה כלל ששייך למצוות למדו מכך שפרשת משפטים היא קודמת לפרשת תרומה?
ח] צ"ע. מדוע בא במחלתת אין לו דמים, ולא נאמר שייתן כל ממונו כדי להציל נפש מישראל ממייתה, וגם אם יקח את הגביע שלו וכי נפש מישראל לא חשובה מכלי זה?
ט] צ"ע. כהן שראה אבידה בבית הקברות מדוע עשה דאבידה לא ידחה ל"ת דטומאה?
י] חידה. היכן בפרשה יש מקור לאיסור שבות, ואם יש כזה מקור מדוע באמת לא הוי איסור דאורייתא הרי מפורש בתורה?

כללי השתתפות

- כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ס 500 ₪.
- כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
- כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה יבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
- ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
- שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 0775558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל/ ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. [לבוררים ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00 ל-9:00 בלבד]. השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. -יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה ייכנס בעזה"ל לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג. -שאר עניני העלון לא שייכים לפקס או מייל או טלפון זה, אלא כמצויין במסגרת ע"ג העלון בעמ' ד'.

תשובות ניתן לשלוח עד ר"ח ניסן תשפ"ג

מכתבים למערכת

האם מצות כיבוד אב ואם זה משום הכרת הטוב להורים או גזירת הכתוב

מה שחקרתם בטעם שציונה התורה לכבד אביו ואמו האם משום הכרת הטוב או גזירת הכתוב, לדעתה החינוך מצוה ל"ג כ"ג דעת הרמב"ם כדלהלן וכן דעת הח"י אדם כ"ה כל סוף דשורש המצוה להכרת הטוב וכן מבואר בירושלמי קידושין כ"א אמר רבי אבון שמצות כבוא"ה הוא כפריעת חוב, אבל בכתב סופר באתחנן וכן במשך חכמה ואתחנן נראה משום גזירה דהרי אף אם לא גידלוהו חייב לכבדם.

הרה"ג רבי עזריאל ברוך אהרנוביץ שליט"א קרית הסיידים בית שמש (לעילוי נשמת בנו הרב אשר מאיר בן עזריאל ברוך זצ"ל) רב קהילת צאנז בוואר, קרין תורה פסנתר ויוליטיים (כחוד)
 מה שנתרצתם כיון לדלידה לא הריא מאוס אין חשש, עיין בפרי חדש סימן קדוש סי' דגם כן בסטרא ליה כן, אבל בשדי חמד חלק א' דף קפ"ג סימן טו' האריך בזה והביא דעות לכאן ולכאן וסבירא ליה, נראה רצונך מה דאיתא בעל ספר אגרות אלהיו על אגרות ירושלמי מבעל שבעט מוסר שזה היה כשהלך ר"י ללמוד תורה בבית הועד למדרגת אליעזר הנביא דמכאור בוהר הקדוש גבי אליעזר הנביא דאיסוף קדוש הוא וכל רצונך מה שעלה ממיטתו היה גם כן עדין, וכאן יש לפרש כאן גבי מי רצייתו גרליש של ר"י שהיו צלולים וראויים, ע"כ, ובספר דרכי דוד כתוב שהאיסור הוא דווקא בדבר המאוס מצד עצמו אך כאן לפי זה לא היו מאוסים אלא שהידיעה שרחצו בהם ממאיה אבות, וכאן כזה אין איסור לומר שאינו נמאס מכך, ע"כ ומי לא גרם להם שטיפו דסבירא ליה דאוליין גם בדעת העולם בבתי גוונא ליה חשב.

הגאון רבי ישראל שוויץ שליט"א (היהודי) והארי"ה (לעילוי נשמת אבי רביה"ה הגר"ח חיים יעקב מנחם בן הרב עזריאל זצ"ל) רב קהילת צאנז בוואר, קרין תורה פסנתר ויוליטיים (כחוד)
 מה שהשקפתם בשם הראשונים ואחרונים על מה שכתוב בפירוש יתרו כבד את אביו ואת אמו למען יארכו ימיך על הארצה אשר לך אלקיך ונתן לך, דיש להקשות הרי כל העבר שאלם מקבל זה מידה כנגד מידה, וכי איהו מידה כנגד מידה זה מי שמכבד את אביו מקבל אריכות ימים, היה צריך להיות השכר שמי שמכבד את אביו יכבדהו, ותירצתם בארבע אופנים.

הרה"ג יהודה לוינטל שליט"א בית שמש
 נראה לתרץ, ע"פ מה שהקשתם הלב שחמה איה כתוב בתורה כזה כי אבך למען יארכו ימיך, הרי אסור לעשות מצוה על מנת לקבל פרס, ומתוך דשכר מצוה מצוה, ולעשות מצוה כדי לקבל שכר רוחני ולעשות עוד מצוה זו מותר, וכתבה התורה דבזכות שעשית מצוה תאריך ימים ותוכל לעשות עוד מצוות, לפי זה מובן המידה כנגד מידה.

הרה"ג יצחק יעקב גוטליב שליט"א בית מרמ"ס קענעוו יצחק"ל בית שמש
 נראה לתרץ בכמה אופנים, א) בטור עה"ת מבואר דזה ברוב מהוהיום, ושלישי מדויק השלשון "אריכות", ולא כתיב "אריכות דול" דההורי"ם בעובדה אריכות ימים, ב) אולי אפשר, בס"ד, לבאר בכאן ענין "המידה כנגד מידה", דהנה באברהם אבינו ע"ה מובא (בפירוש אורייתו כ"ה) דתקצרו למימיה' ה' שנים כבדו ימי איהו ואת עשיו ב"ב יוצא לתרבות רעה, וא"כ נמצא שהיו אבינו הולך בדרך טוב ח"ו ויצא כבדו ימי איהו וח"ו, ולפי"ו [וכ"ש דהרי מידה טובה מוהב] שהולך בדרך הטוב והישר וע"ה מוכבז את הוריו וזו כלה להם "אורך ימים", ושפיר משולם שכרו דג"כ יתארוכו מיומי.

הגאון גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א מרמ"ס "אג"ת אדר"ך יפרוסי יוסף החדשי"ל הועדוים
 נראה לבאר ע"פ מה שכתב בפלאי יענין ענין שבירכה מההורי"ם היא קרובה להתקיים, על שמה מברכים אותו מלב ומנפש בלב עלים, כרחם אב על בניו", ולכן כיון שמכבדים תמיד, וזכה הרבה לברכה שמומים על מברכים בלב ונפש שלימה, ומתקיים בו הברכות שזוכה לאריכות ימים ושנים טובות.

הבה"ח ישראל שווארץ שליט"א מחשובי בחורי ישיבת מיר
 נראה דהנה כתבו כמה פוסקים ועמדתיהם לכבד זקינו הוא ענין מדין כיבוד האב דהיינו שהוא כבדו של האב ומכבדים את אביו זה מידה כנגד מידה דכוונת התורה בהא דכבד את אביו ואת אמו גם כיבוד זקינו כיון שע"י שהוא מכבד את זקינו בזה הוא מכבד את האב ושפיר הוי מדה כנגד מדה דהיינו שזיכה לאריכות ימים שיהא לו נכדים שיזכה להכיר אותם ושגם נכדיו יכבדו אותו מדה כנגד מדה.

האם בשבת מותר להרהר על מלאכות שיעשה לאחר השבת

מה שהקשתם על מה שכתוב במסכת ירוח' ס' ועשית כל מלאכתך, וברש"י בשם המכילתא שכתבא שבת, יהא בענין כאלו מלאכתך עשויה, שלא תהורו לא מלאכה, וד' להקשות הרי בגמ' שבת ק"ד ע"ב דרשינן מהפסוקי שיעשה דת' ג"כ "אם תשיב משבת גרליך עשותך שפיתך וגו' וכדבדו מעשות דרכיך ממצוא הפתך ודבר רב" דכבוד אסור הרהור מותר, א"כ איך כתב רש"י שאסור להרהר במלאכה בעבודה, הרי מפורש בגמ' שמותר, ותירצתם בכמה אופנים.

הרה"ג משה הלוי לוינובער שליט"א נוף זאב
 נרא' להעיר, מה שהקי' היעב"ץ ע"ד רש"י מהמכילתין שרהורו מותר, דהנה לכאורה דברי רש"י מקורן מדברי המכילתא, והנה במכילתא גופא נראה כב' פשיטתים אחרים, דד"ל המכילתא אמר "ששת ימים תעבדו" וכי איפשר לו לאדם לעשות מלאכות בששת ימים, אלא שבת כאלו מלאכות עשויה, דבר אחר שבות ממחשבת עבודה, ואומר המכילתא "אם תשיב משבת גרליך", ואומר שם "אולי תתענה על ה'" וזהו במשנה קלוק כ"ט ע"כ. וליקוט ספרינו ד"א אמנם רש"י הרי"ב משניהם פשט והלכתא אחד, ועוד קשה, מדברי ה"פואת שלא יחשוב מ"מ ולו תענה על ה' נראה לכאן' שהיא מדין תענוג ועונג שבת, וע"כ כמש"ב דאך אם יש לו מתוך ההרהור סדרת הלכו וכ"ז וענין ש"ש הרב סימן ט"ו ס"ק כ"א והנ"ל דאולי דעת רש"י כהרמב"ם הובא רבינו בחיי עה"כ "ששת ימים תעבדו ועשית כל מלאכתך" אמרו כל הששת ימים אפשר לך שתעבוד את השם ויתברך עם עשיתך כל מלאכתך, כענין האבות שהיו עובדים את השם" עם עבודת המקהה ושאר ענינים הגופניים, אבל ישן הדיעביעי שבת כלו יחיה לה' אלהיך לא תעשה בו מלאכה כלל, זה שמעתי בשם הרמב"ם ז"ל דהיינו שלא שיהיו על שום הרהור של מלאכה בעבודה וכלו יהיה לה' ומש"ה אין להרהר, וע"ע בפירושי באר בשדה הרמב"ם נחמה ודוד - ע"כ שבת שיש תשובה מה שחידושך ע"ד רש"י בהגנת המכילתא, ובברכת הנצי"ב ל"ל דעת הרמב"ם בפכ"ד מהל' שבת שלהדיא משמע דהרהור מותר אף בעבודה, עיי"ש שר"ל דיש פלוגתא בזה, ולפי הנ"ל א"ש ד"ל הרמב"ם איירי בדליכא טרדה.

גליון זה נודב ע"י ידידונו הרב **שמואל בנימין הכהן שפיצ'ר** שליט"א לונדון
 רגל שמחת הולדת נכדו במו"ט וברכת מל טוב לאביו
 ידידונו הרב **רפאל** שליט"א לונדון
 יהא רעוא שבזכות זיכו רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידונו הרב **בן ציון רוזנפלד** שליט"א ליקווד
 לזיכו רבבות
 יהא רעוא שבזכות זיכו רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידונו הרב **שלמה קעניג** שליט"א ירושלים
 לזיכו רבבות
 יהא רעוא שבזכות זיכו רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה